

SJEKKLISTE

KONSTATERING AV TAP AV BLODSIRKULASJON TIL HJERNEN

1. Kliniske kriterier

Årsak til irreversibelt coma: _____

Medvirkende/ potensielt reversible årsaker til coma?

- Påvirket av sedativa/ opiatere (vurdere bruk av reversering)? Ja Nei
- Påvirket av nevromuskulære medisiner? Ja Nei
- Metabolske eller endokrine forstyrrelser? Ja Nei
- Hypotermi (pasienten skal være normoterm)? Ja Nei

Hjernestammereflekser:

- Pupillerefleks? Ja Nei
- Cornearefleks? Ja Nei
- Okulo-cefale reflekser (Dolls eyes fenomen: fikserte øyne ved bevegelse av hodet)? Ja Nei
- Okulo-vestibulære reflekser (kaldt vann i begge øreganger)? Ja Nei
- Motorisk respons ved stimulering i ansikt (klem av supraorbitalt område)? Ja Nei
- Motorisk respons i ansikt ved stimulering av ekstremiteter (klem på neglebånd)? Ja Nei
- Hosterefleks (sugekateter i tube)? Ja Nei
- Apnétest. Har pasienten egne pustebevegelser? Ja Nei

PaCO₂ verdier: Start av test: _____ kPa
Avslutning av test (kPa over 8 kPa): _____ kPa
Varighet av apné: _____ minutter

2. Bildediagnostikk

Veiledende undersøkelser som kan gjøres før cerebral angiografi dersom det er tvil om at hjernesirkulasjon har opphørt (ikke obligatorisk):

- CT angiografi med iv kontrast
- Transkranieell dopler/ dopler av halskar
- Ved utslukket hjernestamme vil det ikke være endring av hjerterefrekvens når man gir Atropin 3 mg iv (10. hjernenerve nervus vagus).

Cerebral angiografi (obligatorisk)

Intrakraniell blodsirkulasjon påvist? Ja Nei

Hvis nei: Tidspunkt for undersøkelsens avslutning = dødstidspunktet.

Forklaring på testing av hjernestammerefleksene

Pupillerefleks: Det lyses med lys i et øye av gangen. Normal respons: Pupillekontraksjon.

Cornearefleks: Det strykes med vattpinne/ tupfer på cornea, mens øyelokket forsiktig holdes oppe. Normalt respons: Øyelukking/ blinking.

Okulocefale reflekser (Dolls eyes test): Hodet eleveres til 30 grader. Undersøkeren holder pasientens øyne åpne. Hodet dreies hurtig til en side og holdes der i noen sekunder, og deretter til den motsatte side og holdes der noen sekunder. Normal respons: Øynene beveger seg motsatt av dreiebevegelsen. En eventuell nakkeskade må avklares før denne testen.

Okulovestibulære reflekser: Bruk av otoskopi for å forsikre at det er fri tilgang til trommehinnene (ikke ørevoks eller liknende). Hode eleveres til 30 grader. Det skylles med isvann 50 ml i et øre av gangen. En eventuell reaksjon forventes i 2 minutter, og det skal gå minst 5 minutter mellom undersøkelsene av de to sider. Tips: Undersøkelse av den ene side gjøres tidlig i den nevrologiske undersøkelsen av pasienten. Normal respons: Øyedreining/ nystagmus med rask respons mot motsatt side av innsprøytning av vannet.

Motorisk respons ved smertestimulering av ansikt: Anvend trykk på mastoidene eller ved n.supraorbitalis. Normal respons: Grimasering og/ eller motorisk respons i ekstremitet(er).

Motorisk respons ved smertestimulering av ekstremiteter: Anvend trykk mot negleseng (f.eks. med kulepenn eller skaftet på reflekshammer) i en ekstremitet av gangen. Normal respons: Grimasering og motorisk respons i ekstremitet(er). Bemerk at det kan sees spinale reflekser selv om hjernesirkulasjon er opphørt.

Hosterefleks: Sugekateter føres helt ned i trakealtuben (til carina), og det suges. Normal respons: Hoste.

Apnétest:

- Før undersøkelsen iverksettes skal pasienten være normoventilert med $p\text{CO}_2$ over 5 kPa.
- Før undersøkelsen startes gis pasienten FiO_2 1,0 på respirator. Protokollen sier 15 minutter preoksygenering.
- Når testen startes frakobles respiratoren, og det gis O_2 via kateter i tuben 6 liter/minutt.
- Brystkassen og abdomen blottes og observeres for mulig respirasjonsbevegelser. Respiratoren skal være frakoblet i 10 minutter. Hvis det kommer uttalt blodtrykks-/SaO₂-fall eller arytmi under testen, må man avbryte tidligere.
- Umiddelbart før respiratoren tilkobles, tas arterie-blodprøve til bestemmelse av blodgasser. Slutt $p\text{CO}_2$ skal være 8 kPa eller høyere. Det må utvises særlig skjønn med apnétesten hos pasienter med KOLS, svær adipositas eller acidose.
- Ved å hypoventilere pasienten på respirator før apnétesten slik at man starter frakoblingen ved en $p\text{CO}_2$ på f.eks. 7 kPa, kan frakoblingstiden forkortes. Man kan eventuelt bruke ekstern CPAP under testen for å bibeholde PEEP hos pasienter som har behov for dette.
- Vær oppmerksom på at respiratoren ved normal innstilling av triggersensitivitet lett kan autotrigges og gi falskt inntrykk av evne til egenventilasjon.